

Beslutningsforslag nr. B 104. Fremsat den 16. juni 1993 af Kim Behnke (FP), Kirsten Jacobsen (FP) og Poul Nødgaard (FP)

Forslag til folketingsbeslutning

om opfordring til at trække aktstykke nr. 320 om ydelse af et statslån på 1,0 mia. kr. til Færøerne tilbage fra Finansudvalget

Folketinget opfordrer finansministeren til at trække aktstykke nr. 320 i folketingsåret 1992-93 tilbage fra Finansudvalget. I aktstykket søger ministeren om tilslutning til at yde Færøerne et statslån på 1,0 mia. kr. Ministerens

ansøgning er afledt af en aftale indgået mellem den danske regering og det færøske landsstyre den 28. maj 1993 om bl.a. ydelse af statslånet på 1,0 mia. kr.

Bemærkninger til forslaget

»Tirsdag den 6. oktober 1992 gik det færøske samfund konkurs.«

Med disse ord indledte Fremskridtspartiet sine bemærkninger til beslutningsforslag nr. B 10 af 22. oktober 1992. Bemærkningerne gav dengang anledning til mange bebrejdede udfald mod Fremskridtspartiet. Hvordan kunne Fremskridtspartiet påstå, at Færøerne var gået konkurs, når alt gik godt efter den aftale, den daværende regering havde indgået med det færøske landsstyre den 6. oktober 1992?

Færøerne blev reddet på målstregen af et flertal i Folketingets Finansudvalg, som den 29. oktober 1992 tiltrådte aktstykke 22. Forinden havde aktstykket været til behandling i Folketinget som beslutningsforslag nr. B 10. Fremskridtspartiet havde den 22. oktober 1992 fremsat beslutningsforslaget, jf. Folketingstidende 1992-93, forhandlingerne sp. 607. Forslaget var til 1. behandling den 27. oktober 1992, jf. sp. 694.

På Færøerne var festen imidlertid forbi. Mange års luksusliv med store luksusbiler og en ekstremt høj levestandard var slut. Infrastruktur i luksusklasse og andre unødvendige offentlige projekter havde gennem mange år betydet uhæmmet offentligt forbrug.

Både det offentlige og det private forbrug var blevet lånefinansieret bl.a. med sikkerhed i overbelånte ejendomme og fiskerskibe.

Flertallet i Folketinget vil sikkert fortsat stikke hovedet i busken og hævde, at Færøernes økonomi »er i god bedring«. Fremskridtspartiet vil fastholde, at det færøske samfund er gået konkurs, og at oprydningen i Færøernes økonomi burde foregå på en ærlig måde. Det ville indebære, at Danmark ikke blot sendte flere store gaver mod Nordatlanten, men at det færøske samfund blev udsat for en gennemgribende undersøgelse af, hvorfor det er gået så galt – og vigtigst, hvem der har ansvaret.

På trods af, at levestandarden og indkomsten pr. indbygger var væsentligt højere på Færøerne end i Danmark, valgte det færøske landsstyre at rette henvendelse til den danske regering for at få dækket gælden efter »festen«. Oven i de ca. 800 mio. kr., som danske skatteydere allerede tvinges til at subsidiere det færøske samfund med hvert år i bloktilskud m.v.,

har Færøerne nu siden oktober 1992 konstant bedt Danmark om lånegarantier og betaling af gælden fra overforbruget.

Fremskridtspartiet søgte gennem debatter i Folketinget om beslutningsforslagene i oktober (nr. B 10) og februar (nr. B 56) at opfylde tre væsentlige ønsker. For det første var det Fremskridtspartiets håb, at en åben debat i Folketinget ville få enkeltmedlemmer i Folketingets øvrige partier til at lægge pres på deres respektive partier, således at et flertal i Folketinget kunne afvise de fortsatte ansøgninger om økonomisk støtte til Færøerne.

For det andet ønskede Fremskridtspartiet at give befolkningen adgang til fuld indsigt i, hvordan Folketinget bortødsler milliarder af kroner til Færøerne.

For det tredje ønskede Fremskridtspartiet at få større klarhed om de faktiske forhold omkring aftalerne.

Dette beslutningsforslag er båret frem af de selv samme tre ønsker.

Et vigtigt forhold nu, hvor yderligere 1,0 mia. kr. skal bevilges, er, hvorvidt regeringen og Folketingets flertal allerede i oktober var vidende om, at bevillingen på 500 mio. kr. var tabt på forhånd, og at de efterfølgende ansøgninger på snart 350 mio. kr. og snart 300 mio. kr. også var tabt på forhånd. Tiden efter oktober 1992 har dokumenteret to af Fremskridtspartiets væsentligste argumenter i forbindelse med oktober- og februar-bevillingerne:

- 1) Hvis ikke de ansvarlige personer på Færøerne blev fjernet fra deres topposter, ville økonomien aldrig blive rettet op. Fremskridtspartiet fik ret.
- 2) De 500 mio. kr. garantibevidling fra oktober 1992 og de efterfølgende 350 mio. kr. og 300 mio. kr. fra foråret blev kun benævnt som garantier og lån som »sminke«. Fakta var og er, at pengene på forhånd var tabt. Fremskridtspartiet fik ret.

Denne bevilling bliver jo desværre ikke den sidste. Folketingsmedlem Óli Breckmann sagde klart og tydeligt til TV-Avisen den 1. februar, at Færøerne har brug for 4 mia. kr. for at komme på fode igen. »Vi har brug for 5 mia kr., hvis vi skal have vores økonomi på ret køl igen,« sagde bankdirektør Helgi Fossadal fra

Færøernes tredjestørste bank, Fossbankin til Berlingske Tidende den 2. februar 1992. Da Fremskridtspartiet fremførte disse oplysninger, blev vi mødt med hånlige latter om, at så galt var det selvfølgelig ikke på Færøerne. Nu viser det sig, at tilstanden var endnu værre.

Hvis det var en dansk amtskommune, der opførte sig så økonomisk uansvarligt, som Færøerne har gjort, var amtskommunen for længst blevet sat under administration af Indenrigsministeriet. Hvis det var en privat virksomhed, der opførte sig som det færøske samfund, ville bagmandspolitiet, Finanstilsynet og hele den forargede offentlige presse for længst have kastet sig over virksomheden. Nu er det imidlertid Færøerne, det drejer sig om, og så er der ingen grænser for, hvilken tålmodighed og hvilken offervilje der udvises. Det mindste krav om indsigt og oplysninger bliver betragtet som helligbrøde.

Rigsrevisionen har nu i rapporter fra såvel efteråret 1992 som foråret 1993 dokumenteret, hvor pilråddent det færøske socialvæsen er. Hvad er reaktionen? Der lægges låg på sagen, og de politikere, som ellers er nok så ihærdige for at kræve undersøgelser og handling, forbliver pinligt tavse.

Også den danske presses behandling af sagen kan vække undren. Hvorfor er der ingen avis, som tager bladet fra munden og skriver redeligt og grundigt om de færøske forhold? Pressen er ellers altid på vagt (og med rette), når der er fejlkonteret 100 kr. i en kommunalbestyrelse eller brugt for 1.000 kr. i et ministerium uden bilag. Her drejer det sig om nu over 4 mia. kr.! Pressen forbliver alt for passiv i betragtning af beløbets størrelse og forholdenes elendighed på Færøerne.

I oktober 1992 var en af de vigtigste forudsætninger for, at Danmark skulle påtage sig gældsforpligtelser for Færøerne, at Den Internationale Valutafond (IMF) skulle gennemgå Færøernes økonomi og komme med forslag til at få rettet op. Rapporten kom i marts 1993. Rapporten var meget klart formuleret. IMF redegjorde for, at hvis ikke nogle meget drastiske indgreb blev gennemført, ville udviklingen for alvor gå skævt. IMF forudsagde, at Færøernes finanslovunderskud ville stige fra 65 mio. kr. til 150 mio. kr. i 1993. Færøerne fulgte ikke IMF's råd – og nu har underskuddet for længst passeret 500 mio. kr.

En række af de forslag (krav), IMF stillede, var f.eks. momsforhøjelse, skatteforhøjelse, skatteom-

lægning og øget brugerbetaling. Men det ville det færøske landsstyre ikke være med til. I Danmark var der ikke meget pres at hente, tværtimod. Den danske regering, som selv opkræver verdens højeste skatter, ville ikke tvinge Færøerne til at opkræve højere skatter, idet man mente, at det ville have en negativ virkning på den økonomiske udvikling på Færøerne. Joh, regeringen ved, hvad den taler om, idet skatteniveauet i Danmark er hovedårsagen til vores problemer. Men det absurde er, at mens Færøerne slipper med markant lavere skatter, så er det de skatteplagede danskere, som må udrede Færøernes økonomiske problemer!

Et andet forslag fra IMF var et totalt stop for anlægsbyggeri på Færøerne. Det ville man heller ikke følge, eftersom man mente, at igangværende projekter (uanset, hvor luksuriøse de var/er) skulle færdiggøres. IMF anbefalede kraftige privatiseringer af det færøske samfund. Heller ikke den anbefaling er blevet fulgt, og den danske regering, hvis ideologiske betonsocialisme forbyder den at bruge ordet »privatiseringer«, har ikke villet lægge pres på Færøernes ledelse for at få privatiseringer gennemført.

IMF-rapporten var spild af penge, eftersom ingen af anbefalingerne er blevet fulgt. Resultatet kender vi alle i dag. Alle IMF's forudsigelser om den færøske økonomiske udvikling er gået i opfyldelse. Oven i det er det faktisk gået endnu værre. Men selv ikke barske kendsgerninger kan få flertallet i Danmark til at ændre kurs over for det færøske konkursbo.

Fremskridtspartiet har ikke opgivet håbet endnu og håber, at bl.a. dette beslutningsforslag kan medvirke til at få åbnet øjnene hos flere folketingsmedlemmer. Det er faktisk ganske vigtigt, at der gribes ind over for de færøske politikere og øvrige topfolk på Færøerne, således at deres »konkursrytteri« kan blive stoppet.

Fremskridtspartiet vil gerne medvirke til en seriøs hjælpeaktion for øerne. Fremskridtspartiet føler dyb sympati for den færøske befolkning, der i den grad er blevet misregeret af den lokale topledelse og politikere.

En seriøs hjælpeaktion kræver imidlertid, at der sker en ærlig ansvarsplacering. Først da er det muligt at rette økonomien op. Det hjælper jo ikke noget at sende stadig flere penge op til forvaltning hos de politikere og topfolk, som er selve årsagen til det økonomiske morads!

320

Finansministeriet. København, den 8. juni 1993.

- a. Finansministeriet anmoder om Finansudvalgets tilslutning til, at der ydes Færøernes landsstyre et statslån på op til 1,0 mia. kr. til dækning af landsstyrets likviditetsbehov til og med oktober 1993 samt til landsstyrets eventuelle indskud i de to store færøske banker som måtte vise sig påkrævet til sikring af bankernes likviditet og solvens.

Statslånet, der udbetales i takt med likviditetsbehovet, forrentes med 8 pct. p.a. og tilbagebetales samlet den 3. januar 1994.

Statslånet på op til 1,0 mia. kr. ydes som genudlån af statens låneoptagelse.

- b. Færøernes økonomiske krise er blevet alvorligt forstærket i den forløbne del af 1993.

På den baggrund er der mellem den danske regering og Færøernes landsstyre den 28. maj 1993 indgået en rammeaftale (vedlagt som bilag), som dels skal medvirke til at afbøde virkningerne af den aktuelle økonomiske krise på Færøerne og dels angiver rammerne og betingelserne for statens medvirken ved en løbende refinansiering af landskassens gæld.

Efter aftalen yder den danske regering landsstyret et midlertidigt statslån, der forfalder 3. januar 1994. Dette lån skal dække landsstyrets likviditetsbehov til og med oktober 1993 samt indskud, som eventuelt måtte vise sig påkrævet for at sikre de to store færøske bankers likviditet og solvens.

Det midlertidige statslån ydes indenfor en ramme på 1,0 mia. kr., hvoraf 560 mio. kr. afsættes i beredskab til bankerne. Der kan ikke på forhånd skønnes over, i hvilket omfang og hvornår det bliver nødvendigt at tilføre bankerne midler. Landsstyret indskyder i givet fald midlerne gennem Finansieringsfonden af 1992. Indskud af likviditet sker på samme rentevilkår som statslånet. Likviditeten skal efter behov konverteres til egenkapital. Statslånet udbetales i takt med likviditetsbehovet og forrentes med 8 pct. p.a.

Det midlertidige lån ydes som genudlån af statens låneoptagelse.

Det blev endvidere på mødet den 28. maj 1993 aftalt, at den danske regering i fornødent omfang yder Færøernes landsstyre statslån til indfrielse af landsstyrets gæld til udlandet og Danmark pr. ultimo maj 1993. Statslån ydes til refinansiering af afdragene på gælden og udbetales i takt med afdragsterminerne. Omfanget af refinansieringen vil blive aftalt årligt i forbindelse med udarbejdelsen af forslag til Lagtingets finanslov og de årlige drøftelser om bloktilskud.

Endvidere yder regeringen om fornødent landsstyret statslån til finansiering af tilførsel af midler til de to store færøske banker gennem Finansieringsfonden af 1992, hvis det viser sig påkrævet for at opfylde banklovgivningens krav.

Statslån ydes i trancher som stående lån med 6 års løbetid fra udbetalingen. Forrentningen er helårlig på markedsvilkår, dvs. svarende til et gennemsnit af den effektive rente af tilsvarende statsobligationer noteret på Københavns Fondsbørs i i perioden 20 børsdage forud for tranchens udbetaling.

Forhandlinger om ydelse af lån til Færøernes landsstyre til indfrielse af landsstyrets gæld til udlandet og Danmark vil blive påbegyndt i september 1994. Det i nærværende aktstykke omhandlede midlertidige statslån vil kunne omfattes af refinansieringen.

Refinansiering og evt. yderligere tilførsel af midler til bankerne vil blive forelagt Finansudvalget til særskilt godkendelse.

Færøernes landsstyre har ved rammeaftalen tilkendegivet, at landsstyret fortsat støtter den omstrukturering af fiskeindustrien, som Finansieringsfonden af 1992 er i gang med, og at lands-

styret er indstillet på en reduktion af kapaciteten i det færøske fiskerierhverv til det biologisk og økonomisk bæredygtige samt en regulering af fiskeriet med udgangspunkt i de anbefalinger, som inden 1. juli 1993 ventes at fremkomme fra strukturudvalget nedsat i henhold til aftale af 1. februar 1993 med Færøernes landsstyre.

Landsstyret bekræfter endvidere, at man vil føre en stabilitetsorienteret finanspolitik. Endelig er der mellem regeringen og landsstyret enighed om, at landsstyret ikke uden den danske regerings samtykke optager nye lån i udlandet eller i Danmark, forøger sin indenlandske nettogæld eller udsteder garantier for lån, så længe der udestår gæld på statens refinansieringslån.

c. Sagen forelægges Finansudvalget nu, da landsstyret allerede i juni måned vil få akutte likviditetsproblemer, ligesom likviditetssituationen i de to store færøske banker er meget anstrengt.

e. Under henvisning til ovenstående anmodes om Finansudvalgets tilslutning til, at der ydes Færøernes landsstyre et statslån på op til 1,0 mia. kr. Udgiften til det ydede lån vil blive optaget på forslag til lov om tillægsbevilling for 1993 under ny hovedkonto:

40.21.07. Genudlån til Færøernes landsstyre.

MOGENS LYKKETOFT

Mogens Raun Andersen

Til Finansudvalget.

Rammeaftale mellem den danske regering og Færøernes landsstyre om refinansiering af landskassens gæld m.v.

På baggrund af den meget alvorlige gældssituation på Færøerne har den danske regering og Færøernes landsstyre indgået følgende rammeaftale under forudsætning af, at der er politisk tilslutning hertil på Færøerne og i Danmark:

1. Den danske regering er indstillet på at søge de bevilgende myndigheders tilslutning til i fornødent omfang at yde Færøernes landsstyre statslån til indfrielse af landsstyrets gæld til udlandet og Danmark pr. ultimo maj 1993, som er specificeret i bilag a. Statslån ydes til refinansiering af afdragene på gælden og udbetales i takt med afdragsterminerne. Omfanget af refinansieringen vil blive aftalt årligt i forbindelse med udarbejdelsen af forslag til Lagtingets finanslov og de årlige drøftelser om bloktilskud.

Endvidere er det regeringens hensigt om fornødent at yde landsstyret statslån til finansiering af tilførsel af midler til de to store færøske banker gennem Finansieringsfonden af 1992, hvis det viser sig påkrævet for at opfylde banklovgivningens krav.

2. Statslån ydes i trancher som stående lån med 6 års løbetid fra udbetalingen, jf. dog punkt 4. Forrentningen er helårlig på markedsvilkår, dvs. svarende til et gennemsnit af den effektive rente af tilsvarende statsobligationer noteret på Københavns Fondsbørs i perioden 20 børsdage forud for tranchens udbetaling.
3. Den danske regering noterer sig i forbindelse med refinansieringen, at landsstyret fortsat støtter den omstrukturering af fiskeindustrien, som Finansieringsfonden af 1992 er i gang med, og at landsstyret er indstillet på en reduktion af kapaciteten i det færøske fiskerierhverv til det biologisk og økonomisk bæredygtige samt en regulering af fiskeriet med udgangspunkt i de anbefalinger, som inden 1. juli 1993 ventes at fremkomme fra strukturudvalget.
4. Landsstyret bekræfter, at man vil føre en stabilitetsorienteret finanspolitik. Der er enighed om, at landsstyret ikke uden den danske regerings samtykke optager nye lån i udlandet eller i Danmark, forøger sin indenlandske nettogæld eller udsteder garantier for lån, så længe der udestår gæld på statens refinansieringslån.
Bloktilskud til Færøerne fastsættes efter 1994 ved lov for 1 år ad gangen. I forbindelse med de årlige forhandlinger om bloktilskuddet drøftes tilbagebetaling af statslån og landsstyrets forslag til rammer for den færøske finanslov.
5. Landsstyret vil om fornødent tilføre midler til de to store færøske banker, hvis det viser sig påkrævet for at opfylde banklovgivningens krav om likviditet og solvens. Landsstyret indskyder i givet fald midlerne gennem Finansieringsfonden af 1992. Indskud af likviditet sker på samme rentevilkår som statslånet. Likviditeten skal efter behov konverteres til egenkapital.
6. Efter forhandlingerne den 28. maj 1993 søger den danske regering de bevilgende myndigheders tilslutning til at yde landsstyret et midlertidigt statslån, der forfalder ved årsskiftet 1993/94. Dette lån skal dække landsstyrets likviditetsbehov til og med oktober 1993 samt indskud, som eventuelt måtte vise sig påkrævet for at sikre de to store færøske bankers likviditet og solvens. Det midlertidige statslån ydes inden for en ramme på 1,0 mia. kr., hvoraf 500-600 mio. kr. forudses at være i beredskab til bankerne. Der kan ikke på forhånd skønnes over, i hvilket omfang

Bilag til f. t. beslutn. vedr. aktstykke nr. 320

og hvornår det bliver nødvendigt at tilføre bankerne midler. Landsstyret tiltræder, at midler til bankerne i givet fald disponeres som anført under pkt. 5. Statslånet udbetales i takt med likviditetsbehovet og forrentes med 8 pct. p.a. For så vidt forudsætningerne er opfyldt, vil det midlertidige lån kunne omfattes af den i pkt. 1 omhandlede refinansiering.

7. I september 1993 genoptages forhandlingerne mellem den danske regering og Færøernes landsstyre med henblik på, at forudsætningerne for refinansieringslån i henseende til bl.a. strukturpolitikken og Færøernes finanslov for 1994 kan være afklaret inden udgangen af oktober 1993, så regeringen kan søge de bevilgende myndigheders tilslutning til at yde refinansieringslån.

Mogens Lykketoft

Marita Pedersen

Finnibogi Isakson

Marianne Jelved

Bergur Jacobsen

Bilag a

Landsstyrets lån i udlandet og i Danmark

Udestående gæld pr. 31/5 1993

Långiver	Oprindelig hovedstol	Rente	Løbetid	Valuta Saldo 31/5-93	DKK ¹⁾ Saldo 31/5-93
N.V. Bank, Nederland	NLG 20.000.000	10 %%	1980-1995	NLG 6.000.000	20.512.800
Yamaichi securities	JPY 3.000.000.000	6,6%	1988-1994	JPY 3.000.000.000	169.983.000
Jydske Bank	DEM 1.251.700	Libor + 1,5%	1988-1993	DEM 250.340	958.276
Chase Mantattan	DEM 60.000.000	Libor + 0,25%	1988-1994	DEM 60.000.000	229.674.000
Westl. B Europa	DEM 20.000.000	Libor + 0,5%	1989-1994	DEM 8.000.000	31.006.400
Westl. B Europa	DEM 170.000.000	Libor + 0,625%	1990-1997	DEM 160.555.556	614.590.580
Chemical Bank	DEM 120.000.000	Libor + 0,65%	1991-1996	DEM 120.000.000	459.348.000
Chemical Bank	DEM 110.000.000	Libor + 0,75%	1992-1995	DEM 110.000.000	421.069.000
Chemical Bank, obl.	USD 20.000.000	Libor + 1,13%	1992-1995	USD 20.000.000	122.492.800
Nordfinanz, Zürich	CHF 10.000.000	Libor + 0,75%	1992-1997	CHF 10.000.000	42.580.000
West B Europa	NLG 140.000.000	Libor + 0,75%	1992-1995	NLG 40.959.625	140.032.768
Top Danmark	DEM 9.049.774	Libor + 0,75%	1992-1997	DEM 9.049.774	34.641.629
Den Danske Stat	DKK 850.000.000	Diskonto	1993-1998	DKK 850.000.000	850.000.000
Total i DKK					3.136.889.253

¹⁾ Ved omregning til DKK er anvendt valutakurser pr. 25/5 1993.